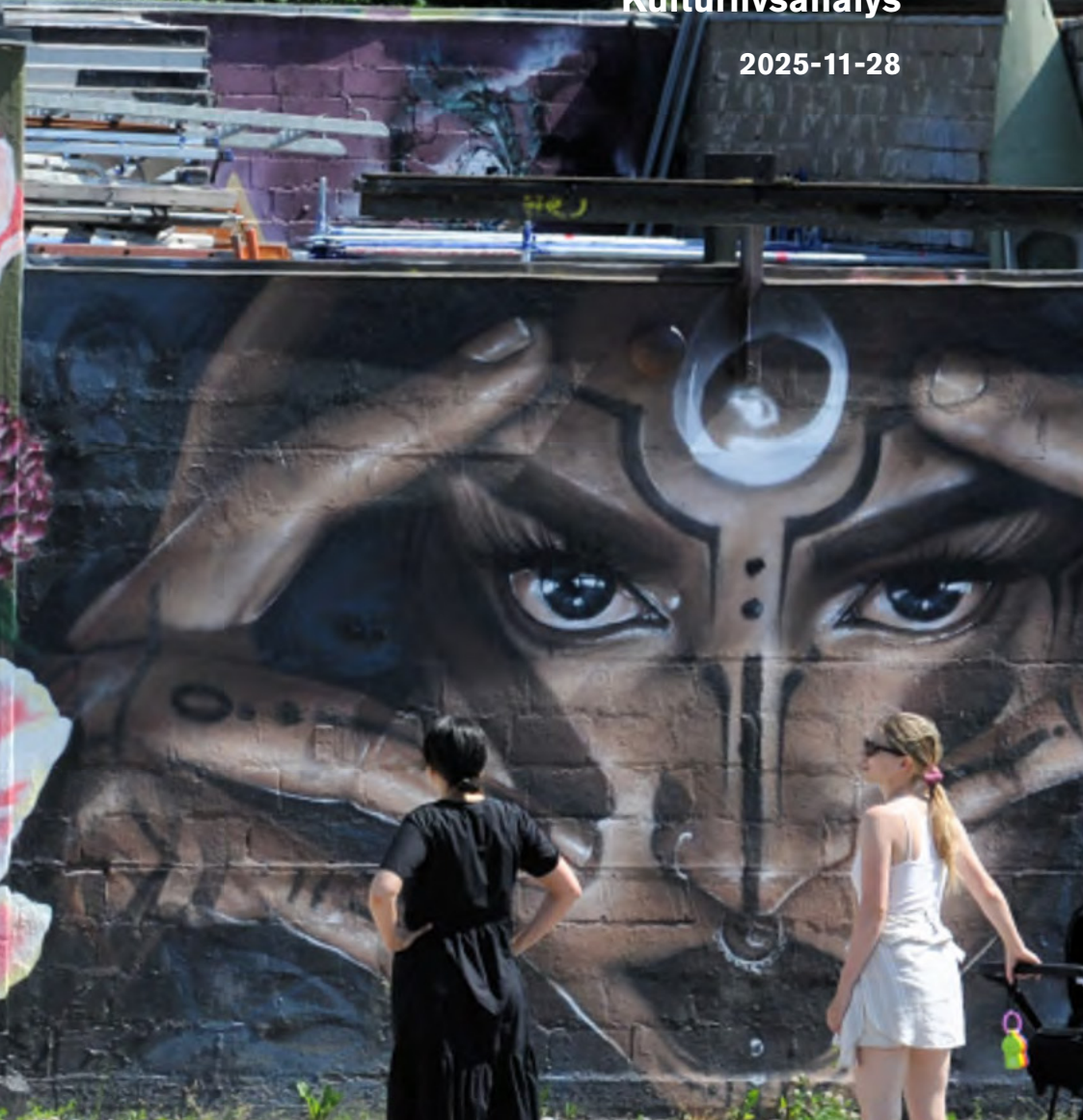

Snösätra

Kulturlivsanalys

2025-11-28

Inkom till Stockholms stadsbyggnadskontor - 2025-11-20, Dnr 2025-04867

Stockholms
stad

Nyréns Arkitektkontor

PROJEKTINFORMATION

Snösätra Kulturlivsanalys

November 2025

Beställare Stockholms stad, Exploateringskontoret

Oscar Säfwenberg, byggprojektledare

Peter Staflin, landskapsarkitekt

Elana Svanström, projektledare

Nyréns Arkitektkontor

Ia Westman, landskapsarkitekt

Martin Losos, arkitekt och stadsplanerare

Jessica Henriksson, landskapsarkitekt

Omslagsbild Foto: Unika boxen, Tommy Sörstrand

Innehåll

Sammanfattning	sid 4
1. Inledning	sid 6
2. Snösättras historia - från upplagsområde mot kulturpark	sid 8
3. Kartläggning av kulturliv - en arena för deltagarkultur	sid 11
4. Analys kulturliv - en kulturell frizon	sid 15
5. Snösättras kulturpotential- permanent temporalitet	sid 18
6. Referensexempel	sid 20
Källor	sid 26

Sammanfattning

Nyréns Arkitektkontor har i uppdrag av Exploateringskontoret i Stockholms stad tagit fram denna kulturlivsanalys som stöd för detaljplaneprocessen i Snösätra. Stadens mål är att omvandla det nuvarande upplags- och verksamhetsområdet till en kulturpark. Syftet med analysen är att fördjupa kulturlivsfrågorna, säkerställa att områdets immateriella värden beaktas och beskriva områdets kulturella identitet samt potential.

Metoden för analysen bygger på en kombination av kvalitativa intervjuer, dokumentstudier och omvärldsanalys. Kartläggningen har primärt fokuserats på den utåtriktade kulturverksamhet som bedrivs av föreningen Kulturkvarter Snösätra, som är den mest kontinuerliga aktören på platsen idag.

Snösätra rymmer i dag en kultur som är svår att ersätta på annan plats. Kombinationen av historia, fysisk miljö, subkulturell energi och lokalt engagemang gör området till en av få arenor för självorganiserad urban kultur i Stockholm. Potentialen är stor, men utvecklingen kräver ett varsamt förhållningssätt där stadens arbete sker i samspel med de krafter som format platsen från början.

Analysen visar att en framtida kulturpark bör utgå från den organiskt framväxta kulturen och identiteten för att skapa en fortsatt tillåtande, dynamisk och kreativ miljö. Potentialen handlar således mindre om platsen och mer om att ta vara på en befintlig kultur som är värd att bevara och utveckla. Denna befintliga kultur kan också användas som en språngbräda för vidare utveckling, då nya kulturaktörer kan dra fördel av en redan etablerad identitet och energi.

Den verkliga möjligheten ligger i chansen att Snösätra utvecklas till en annorlunda kulturplats, en som är medvetet mindre tillrättalagd och inte konsumtionsbaserad. Genom att bejaka denna anda kan Snösätra positioneras som en miljö som fortsatt andas "utanför systemet" och bli en viktig resurs för hela Stockholm som idag har en brist på utrymmen med låg tröskel och hög tolerans för subkulturella och experimentella uttryck.

Utmaningarna är emellertid knutna till samma självständighet som utgör platsens styrka. Det finns en inneboende gör-det-själv-anda där man helst ordnar saker på egna villkor. Denna ideologiska grund gör att det ofta finns en låg prioritet för att följa stadens regler och riktlinjer. I kombination med begränsade resurser och ett ideellt arbetssätt – där få personer bär ett stort lass – blir det svårt att möta stadens krav på struktur, administration och formalia.

En annan stor utmaning är den säsongsbundenhet som begränsar verksamheten, eftersom all utåtriktad verksamhet idag sker utomhus, utan tillgång till byggnader. En mer robust utveckling kräver lösningar som tillåter en levande plats dygnet runt, året om, med tillgång till tak och byggnader för att nya aktörer och aktiviteter ska kunna ta plats.

Slutsatsen är att den organiska kultur som vuxit fram i Snösätra ska kunna fortsätta utvecklas krävs varsamt stöd snarare än traditionell styrning. Staden behöver skapa ramar utan att fylla dem, underlätta snarare än reglera, och låta kulturens egen logik vara vägledande.

Medskick:

- Utveckla varsamt med fokus på temporalitet och deltagande. Områdets styrka ligger i dess råhet och egenart. Blir det för tillrättalagt riskerar man att städa bort själva själen av Snösätra. Det ofullständiga är en kvalitetsbärare för platsen och kulturen.
- Bevara miljön. Murarna och avgränsningarna är en central tillgång som ger platsen dess identitet och fungerar som fond för konsten. Spänningen mellan de hårda industrimaterialen och den omgivande naturen är en del av Snösättras karaktär och bör bevaras.
- Snösätra kan fungera som ett laboratorium för självorganiserad, icke-kommersiell kultur och social innovation. Strategier som möjliggör låg tröskel och gräsrotsstyrd kreativitet bör stödjas. Stockholm saknar i stort platser för subkulturer och experimentell kultur, vilket gör Snösätra till ett av få undantag.

Norra entrén vid Snösättragränd.

Festivalen Springbeast där Wall of Fame målas om årligen. Foto: Unika boxen, Tommy Sörstrand

Snösättra med sitt karakteristiska uttryck av gatukonst och omgivande natur. Foto: Unika boxen, Tommy Sörstrand

Graffiti-konstnär. Foto: Unika boxen, Tommy Sörstrand

1. Inledning

Bakgrund

För Snösätra pågår en detaljplanprocess med målet att omvandla dagens upplag- och verksamhetsområde till ett område där kulturverksamhet kan bedrivas på ett långsiktigt och planerligt sätt. I dag sker mycket av den kulturella verksamheten utanför gällande planbestämmelser och syftet med den nya detaljplanen är att skapa förutsättningar för stabilitet och möjlighet att utöka området till en kulturpark där fler kulturaktörer huserar på en större yta. Staden äger marken och har för avsikt att fortsatt arrendera ut tomterna.

Kulturliv och socialt värdeskapande

Denna kulturlivsanalys har tagits fram för att fördjupa kulturlivsfrågorna som stöd för detaljplaneprocessen. Med syfte att säkerställa att områdets immateriella värden beaktas och att planen kommer bidra till att bevara och stödja befintliga värden. Resultatet av kulturlivsanalysen ska användas inom projektet Snösätra kulturpark som underlag för fortsatt socialt värdeskapande områdesplanering och vara vägledande vid avvägningar och prioriteringar.

Mål kulturlivsanalys

Målet med kulturlivsanalysen är att:

- kartlägga det kulturliv som finns i Snösätra idag och beskriva förutsättningarna
- beskriva områdets kulturella identitet och kulturpotential och lyfta fram nyckelaspekter för utveckling av kulturlivet.
- ta fram förslag, idéer och exempel som kan användas som inspiration i fortsatt arbete

Metod

Denna kulturlivsanalys bygger på en kombination av kvalitativa intervjuer, dokumentstudier och omvärldsanalys. Kartläggningen och analysen har avgränsats till att primärt undersöka den utåtriktade kulturverksamhet som bedrivs inom Snösättras gränser idag, samt platsens miljö, historia och identitet i relation till staden och närområdet. Arbetet har därför främst fokuserats på Kulturkvarter Snösätra, som i dagsläget är den aktör som bedriver kontinuerlig utåtriktad kulturverksamhet i området.

Kartläggningen har baserats på följande underlag och metoder:

- Litteratur- och Dokumentstudier- en genomgång har gjorts av relevanta rapporter, tidningsartiklar och officiella dokument. Ett viktigt underlag har varit den tidigare utförda Kulturlivsanalysen för Hagsätra Rågsved, vilken inkluderade samtal med besökare och aktörer i Snösätraområdet.
- Plats- och Kartanalys- analysen inkluderade fysiska platsbesök för att kartlägga den befintliga miljön, infrastrukturen och målpunkter som präglar områdets karaktär.
- Omvärldspaning- en omvärldsanalys har genomförts för att identifiera relevanta referensprojekt inom liknande områden, som rör placemaking och utveckling av subkulturella miljöer.

För att få djupare kunskap om området genomfördes kvalitativa intervjuer med nyckelaktörer.

Intervjupersonerna valdes ut i samråd med Stockholms stad, och intervjutillfällena begränsades till tre:

- Stadsdelsförvaltningen för Enskede-Årsta-Vantör med erfarenhet av projektet Kulturplats Snösätra och samarbete med Kulturkvarter.
- Mikael Rickman, ordförande för föreningen Kulturkvarter Snösätra- representant för den organiserade, utåtriktade kulturen.
- Victor Marx, som med sin erfarenhet från både Snösätra och Cyklopen kunde bidra med ett komparativt perspektiv på självorganiserade subkulturella platser.

Dessa intervjuer, tillsammans med den löpande återkopplingen från stadens arbetsgrupp, utgjorde huvudsakligt underlag för den slutliga analysen och slutsatserna.

Flygfoto över området taget från väster. Den södra delen av Snösätra revs 2020/2021 för att återställas till naturmark och ingå i Rågsveds naturreservat. Foto: Stockholm växer, Stockholms stad

2. Snösättras historia – från upplagsområde mot kulturpark

Mellan fårhagar och färgburkar

Inbäddat i Rågsveds naturreservat, bland idylliska fårhagar och kolonilottsområden, ligger Snösättra – ett gammalt upplagsområde som kommit att utvecklas till en lokal kulturplats med årlig graffitifestival. Här har graffiti omtolkat upplagsmiljön till en konstnärligt kreativ plats där graffitikulturen skapat sig ett eget utrymme som gett ringar på vattnet.

Från torp till upplag

Namnet Snösättra syftar på det torp som mellan 1600-talet och 1970 låg ett stenkast från dagens upplagsområde. Aktivt jordbruk bedrevs sannolikt fram till 1950-talet, och under andra världskriget ska byggnader i den numera rivna södra delen av upplagsområdet ha använts för militära ändamål.

På 1950-talet började kolonilotter anläggas på den tidigare jordbruksmarken och 1958 upprättades en stadsplan för det som då kallades Bråtegränd – markerat som ”specialområde för upplagsändamål”

Det kom att bli en av Stockholms sista kåkstäder, där många livnärde sig på återvinning och reparationer. Området bestod av små verkstäder, bilmekar och skrothandlare – ett enklare verksamhetsområde för småindustri och hantverk.

En plats på undantag

När staden successivt började avveckla den här typen av verksamhetsområden ansågs Snösättra ligga olämpligt till i ett naturområde och dessutom ha börjat dra till sig kriminalitet.

Redan i början på 2000-talet hade både företagarföreningen och lokala grupper som varit engagerade i det omgivande naturområdet uttryckt en växande oro för utvecklingen. Det avskilda men ändå stadsnära läget gjorde att människor i utsatta situationer sökte sig hit och med tiden uppstod återkommande tillfälliga bosättningar. Skrot, stölder och nedskräpning blev allt vanligare inslag.

År 2012 beslutade staden att påbörja en avveckling av området. Företagarnas arrenden, som tidigare förnyades för fem år i taget, omvandlades till kontrakt med tre månaders uppsägningstid. Som en följd flyttade många företag ut och den företagarförening som hållit ordning upplöstes.

Frizonen växer fram

Med kortsiktiga arrendeupplåtelser kom nya hyresgäster och i vissa delar av området började ett Christianialiknande samhälle växa fram. I de övergivna lokalerna hölls rave, svartklubbar och konstnärliga experiment, men också verksamheter kopplade till kriminalitet och drogförsäljning.

Graffiti hade sedan länge funnits på platsen men huvudsakligen varit begränsad till utsidan av murarna, mot naturen, där man kunnat måla ostört. Inne i området dominerade under denna period teknokulturen som kulturyttring - men 2014, samma år som Stockholm slopade sin nolltolerans mot graffiti, fick graffitikonstnärer tillåtelse att måla en vägg på insidan.

Det blev startskottet för en ny epok där gatukonsten kom att ta större plats inom området. Efter en intern

överskommelse tilläts målning på fasader och murar längs hela gränden- vilket i sin tur ledde till att festivalen Spring Remake föddes 2015. Därmed skapades Snösättra Graffiti Wall of Fame, ett utomhusgalleri som skulle komma att locka målare och besökare från hela världen- och sätta Snösättra på den internationella street art-kartan.

Konst, musik och gemenskap

Snösättra växte snabbt fram som ett levande kulturkluster. Under festivalen, som nu gick under namnet Springbeast, målades väggarna om varje vår – ackompanjerade av DJ:s, food trucks och tusentals besökare. Lokala ungdomar mötte internationella konstnärer, och platsen blev samtidigt scen, ateljé och mötesplats. Graffitikulturen skapade en ny stolthet i Rågsved, och många beskrev området som en Jan Lööf-värld där ordning och kaos samsades.

När avfallsbolaget Big Bag lämnade området 2017 frigjordes nya stora ytor inom tomterna. De blev öppna väggar där alla kunde måla, oberoende av festivalens kurerade delar. Det innebar att också det öppna och ickekurerade målandet på allvar flyttade in i Snösättra.

Kulturkvarter tar form

När kommunfullmäktige 2018 beslutade att bilda Rågsveds naturreservat stod det klart att den södra delen av Snösättra skulle rivas och återställas till naturmark. Beskedet väckte starka reaktioner. Många såg beslutet som ett slag mot en av få platser där urban kultur fått växa organiskt

Ur protesterna växte Kulturkvarter Snösättra fram – en ideell förening där målare, företagare och kulturutövare

gick samman för att föra en gemensam dialog med staden för att bevara och utveckla platsen. Föreningen tog över arrendet för de tre tomter som Big Bag tidigare hade i den norra delen av området. Förutom väggar för målning fylldes tomterna efterhand med scener, ateljéer och samlingsplatser. Under de följande åren arrangerades konserter, workshops och festivaler.

Mot en permanent kulturpark

Efter rivningen av de södra delarna började staden utreda framtiden för de norra. 2020–2025 drivs projektet Kulturplats Snösättra i samverkan mellan staden och Kulturkvarter Snösättra.

2025 tog staden nästa steg då exploateringsnämnden beställde en ny detaljplan som ska möjliggöra en permanent kulturpark. Det innebär att Snösättra för första gången ges planstöd för kulturell verksamhet – något som tidigare hanterats med tillfälliga bygglov och kontrakt.

En levande plats

Snösättra har i dag ett kulturliv som, i olika grad, pågår året om. Varje vår arrangeras festivalen Springbeast, som lockar tusentals besökare och hundratals konstnärer. Under året hålls även konserter, marknader, filmvisningar och workshops. De öppna väggarna målas ständigt om, men platsens idé består – en plats där natur och urban kreativitet möts.

Snösättra är inte längre ett bortglömt upplagsområde i stadens utkant, utan ett exempel på hur kultur kan växa underifrån och bli relevant för ett långt större omland än det lokala. I mötet mellan fårhagar och sprejfärg fortsätter Snösättra att påminna om att staden alltid är i rörelse.

År 2015 flyttade graffitin in på allvar i Snösättra då man tilläts måla på fasader och murar inom området. Bild från södra delen år 2016.x

Snösättra ligger inbäddat i Rågsveds naturreservat och naturen kontrast till graffitin.

Kulturkvarter Snösättras kärna i verksamheten är gatukonst men man förespråkar även en stark deltagarkultur och inom deras område sker ett brett utbud av både återkommande och nya event och aktiviteter.

Illustration som visar kvartersindelningen i Snösättra. I nuläget har området tre tomställda kvarter och Kulturkvarteren arrenderar ca 30% av ytan.

Rågsveds naturreservat med skog och fårhagar.

3. Kartläggning av kulturliv – en arena för deltagarkultur

Inte bara kulturvarter

Denna kartläggning fokuserar i första hand på Kulturvarter Snösätra, som är den aktör på platsen som bedriver en utåtriktad kulturell verksamhet idag. Tidigare har det dock funnits en relativt stark närvaro av kulturuttryck kopplade till bil- och motorkultur, av vissa beskriven som raggarkultur. Det har också funnits ett kvinnligt motorcykelgång som haft lokal i området. På vissa tomter har det anordnats rave – även under senare år – och på andra både finns och har det funnits verkstäder med kulturella inslag.

Snösätra kulturvarter

När Stockholms stad 2018 beslutade att göra om Rågsveds friområde till naturreservat och avveckla den södra delen av Snösätra, gick konstnärer, företagare och lokala eldsjälar samman. Syftet var att skydda och utveckla den norra delen som kulturplats. Ur detta samarbete växte föreningen Kulturvarter Snösätra fram, en paraplyförening som kom att fungera som ett gränssnitt och samtalspart till staden i dialogen om områdets framtid. Föreningen företrädde de som vill se en fortsatt utveckling av gatukonst på platsen, men inte hela bredden av de subkulturer som verkade i området.

År 2020 initierade staden projektet Kulturplats Snösätra med målet att pröva möjligheterna till en permanent kulturpark i området. Inom ramen för detta har Kulturvarter fått tillgång till tre tomter på cirka 6 000 kvadratmeter i den norra delen, där man sedan dess ansvarat för de öppna väggarna samt arrangerat festivaler och andra kulturaktiviteter.

Ideellt driven

Kulturvarter Snösättras verksamhet drivs ideellt i föreningsform. Som betalande medlem får man rätt att måla på anvisade väggar inom området och rösträtt på stämman i frågor som rör platsens utveckling. Medlemmarna består inte bara av aktiva målare och arrangörer, utan även av boende i närområdet samt kulturintresserade som vill stödja projektet och platsen.

Graffitin som kärna

Graffitin är kärnan i Snösätra – det som kommit att prägla platsens uttryck och som fortfarande bär en stor del av dess identitet. Här är den kreativa processen synlig; konstnärer arbetar direkt inför publik, och mötet mellan skapande och betraktare suddar ut gränsen mellan scen och galleri. Denna öppenhet är en del av Snösättras själ – en plats där konsten inte göms bakom institutionella väggar, utan lever i det offentliga rummet.

Sedan gränden målades för första gången 2014 har Snösätra utvecklats till en av Europas största lagliga graffitiarenor, ett levande ekosystem för gatukonst där konstnärer från hela världen möts. Platsen förändras ständigt – verken byts ut i takt med att nya målas – och just denna förgänglighet är central för uttrycket. Graffitin här är inte tänkt att bevaras, utan att upplevas i nuet.

Samtidigt finns en tydlig struktur som balanserar frihet och ansvar för dem som målar. Området är indelat i olika zoner: Hall of Fame längs Snösätragränd och Snösätravägen består av kurerade väggar där endast inbjudna konstnärer får måla. Ett annat område kräver godkännande från föreningen, medan vissa väggar alltid är öppna för medlemmar.

Springbeast

Springbeast är Snösättras flaggskeppsfestival och, sett ur ett europeiskt perspektiv, viktig mötesplats för urban konst, graffiti, musik och kultur. Det är ett event som utan tvekan bidragit till att öppna upp Snösättras slutna upplagsområde för omvärlden och har satt området på kartan.

Festivalen har blivit en omtalad kulturinstitution med högt anseende, såväl lokalt i Stockholm som nationellt och internationellt. Sedan starten 2014 har den vuxit till en av Europas större lagliga gatukonstfestivaler, med både svenska och internationella konstnärer. En gång om året målas hela Snösätra Wall of Fame om – flera tusen kvadratmeter vägg fylls med nya muraler inför publik. Samtidigt ordnas musik, DJ-set, workshops, performance, mat och marknader.

Festivalen fungerar både som konstnärlig plattform och social mötesplats, där streetart, hiphop och lokalt engagemang möts – "en plats för inspiration, gemenskap och kreativitet", som föreningens ordförande Mikael Rickman uttrycker det.

En vision om deltagarkultur

Även om graffitin och gatukonsten har varit en central del av platsens historia menar Kulturvarter att just dessa uttrycksformer inte nödvändigtvis måste stå i fokus för alltid. Deras uttalande filosofi är istället att bygga vidare på gatukonstens anda – dess självorganisering, mentalitet och filosofi och att skapa ett alternativ till den konsumtionsbaserade kultur som, enligt dem, präglar samhället i stort.

Föreningen uttrycker ett starkt samhällsengagemang och

ser kultur som ett sätt att möta samtida utmaningar. Genom att bygga gemenskap och deltagarkultur vill man aktivera människor, skapa ett community och bygga kultur underifrån – för att bidra till ett mer hållbart och sammanhållet samhälle.

”Subkulturerna har möjligheten att samla människorna och skapa ny kultur och det är det vi gör här – samla människor som kan skapa gemenskap genom kulturella uttryck som intresserar dom. Skapa ett rikare samhälle” - Mikael Rickman, ordförande Kulturkvarter Snösättra

Verksamheten idag beskrivs som en ”fritidsgård med låg tröskel och högt i tak”, där vem som helst ska kunna delta i skapandet – inte bara som publik utan som utövare. Därför är målet att alltid ha fri entré även om aktiviteter i sig kan kosta pengar.

Brett utbud och pedagogisk verksamhet

Förutom access till väggar arrangeras både graffiti och muralworkshops för skolor och allmänheten, ofta inom ramen för projektet Skapande skola - en nationell satsning för att främja att konst och kultur i grundskolan som administreras av utbildningsförvaltningen. Då kommer barn och ungdomar från förskoleålder och upp till högstadiet för att måla tillsammans med konstnärer. Men föreningen breddar successivt innehållet med andra konstformer. De tre arrenderade tomterna används för events, konserter, marknader, loppisar, filmvisningar, danskvällar, workshops, konstutställningar, barnaktiviteter och open mic-scener.

Året runt-kultur

Föreningens utåtriktade verksamhet har hittills varit säsongsbunden även om den i år varit rekordlång, från den 15 mars till mitten av november. Eftersom all verksamhet sker utomhus, utan tillgång till byggnader, är det i praktiken klimatet som sätter gränserna. Men drömmen är att ha en levande plats dygnet runt, året om, med tak och byggnader så att fler aktörer kan ta plats. Platsen lever främst upp under helgerna, då området öppnas för olika evenemang och aktiviteter tillsammans med andra arrangörer. Målandet pågår dock kontinuerligt, året runt, men under betydligt stillsammare former.

Uthyrning till andra arrangörer

Kulturkvarter Snösättra hyr ibland ut sitt område till externa arrangörer, men alltid med tydliga ramar och i linje med platsens karaktär. Utgångspunkten är att föreningens område ska vara öppet och tillgängligt för alla, men att vissa projekt kan genomföras av andra aktörer, på andra villkor, när de bidrar till kulturlivets mångfald. Ett exempel är de två nyligen utsålda Thåström-konserterna som arrangerades av Luger. Även Rågsvedsfestivalen, som arrangeras av stadsdelsförvaltningen i samarbete med lokala föreningar, har hållits på platsen två år i rad.

Vid sådana tillfällen gäller inte alltid principen om fri entré, men föreningen ser samarbetena som ett sätt att stärka sin ekonomi och synlighet – så länge arrangemangen ligger i linje med helheten.

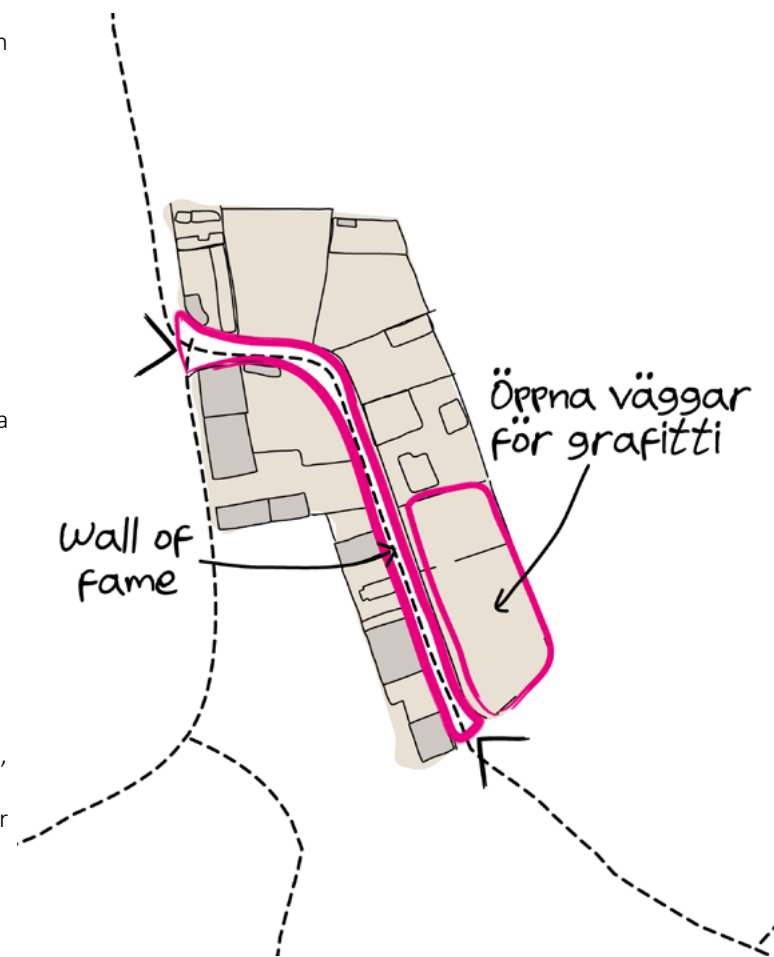

Illustration över Snösättra som plattform för urban konst och graffiti.

Aktivitet hos Kulturkvarter Snösätra. Foto: Unika boxen, Tommy Sörstrand

**Axplock aktörer/evenemag -
som Kulturkvarter anordnar**

• Blad och Beta- Urban odlingsklubb • Snösnickarna – den urbana odlingsklubben • Bakluckloppis • Danskollektivt synnerigi- breakdance • Modern dans • Pyssehörna	• Hoppborg • Barnrave • Live konserter • Poetry slam • Dockteater • Sagoläsning • Dance battle in snösätra • Foodtrucks	• Felting workshop with Olena • DJ's • Salsa Block Party • Latin block party • Graffitirave • Summer dance & aerial jam • Summer Bloc party • Summer feast	• Spac- Pole and aerial community • Street Art Bistro • Bastu- bastuklubben • Pilates • Streetbasket league • Graffitiworkshops • Muralworkshops

Festivalen Springbeast lockar många besökare varje år.

Under Springbeast målar utvalda konstnärer om Wall of Fame inför ögonen på åskådarna.
Foto: Unika boxen, Tommy Sörstrand

Målning på en av de öppna väggarna.

Konsert med Thåström sommaren 2025.

4. Analys kulturliv – en kulturell frizon

Möjligheter och styrkor

Snösätra är en unik plats i Stockholm, formad av sitt innehåll, sina uttryck och sin fria, ofta anarkistiska anda. Området förändras ständigt genom engagemanget hos dem som verkar och vistas där. Det är en tydligt avgränsad plats – både på kartan och i sin fysiska struktur. Den är lätt att peka ut, hitta till och skapa något eget inom. Kontrasten mot naturreservatets skog och fårhagar förstärker dess karaktär som en urban ö i grön omgivning.

Platsen har ett starkt och igenkännbart signum som är välkänt i sina subkulturer och i närområdet, med ett tydligt varumärke buret av graffitin, gatukonsten och festivalen Springbeast. Identiteten sitter i områdets gör-det-själva anda som tydligt präglar både miljön och byggnaderna och blivit en självklar del av dess uttryck.

Kärnan i Snösättras potential är att förvalta det unika som vuxit fram här, att bygga vidare på den befintliga identiteten genom att låta den organiskt framväxta kulturen vara utgångspunkten och skapa en fortsatt tillåtande, dynamisk och kreativ miljö.

Denna befintliga kultur kan också användas som en språngbräda för vidare utveckling genom att nya kulturaktörer som integreras i området kan dra fördel av en redan etablerad identitet och energi. Men att förbise den befintliga kraften, symboliserad till stor del av graffitin, vore att missa ett unikt tillfälle. Den verkliga möjligheten ligger i chansen att Snösätra utvecklas till en annorlunda kulturplats – en som är medvetet mindre tillrättalagd. Genom att bejaka denna anda kan Snösätra positioneras som en miljö som fortsatt andas ”utanför systemet” och bli en resurs för hela Stockholm.

Snösätra ingår i en sekvens av kultur- och natur i Högdalen, Rågsved och Hagsätra – med Highvalley, Cyklopen, Perssons Betong, kolonilotterna, skogsträdgården och Rågsveds naturreservat. Tillsammans bildar de ett sammanhängande kulturellt stråk där olika uttryck och miljöer har potential att förstärka varandra. Ett tydligare och mer utvecklat Snösätra kan stärka detta stråk såväl som samarbeten mellan de olika kulturgrenarna.

Föreningen Kulturkvarter Snösätra har tagit på sig rollen som förvaltare av den befintliga kulturen. Föreningen är ett tydligt uttryck för den självorganiserade gräsrotsrörelsen och strävar efter att förvalta platsens arv samtidigt som de anpassar sig efter förändrade omständigheter. Oavsett hur man ser på deras mandat är Kulturkvarter representanter för den bevarandevärda gatukulturen i Snösätra. De är därmed en central utgångspunkt för dialog och fortsatt utveckling av kulturparken.

Områdets historia av mångfacetterade, främst subkulturella, uttryck visar på möjligheterna att både bevara och utöka kulturen på platsen. Snösätra har därför goda förutsättningar att fortsätta vara en plattform för en mångfald av kulturuttryck. Med fler kulturverksamma i området kan också en starkare och mer uthållig plats växa fram. Området har redan en tydlig kvartersstruktur som möjliggör uthyrning av fler, mindre och varierade tomter till olika aktörer och företag, vilket kan bidra till bredd och mångfald.

Föreningen har även lyckats attrahera en ovanligt bred och diversifierad besöksskara vilket kan ses som ett viktigt bidrag till den sociala hållbarheten i området. Evenemang (som marknadsdagar) besöks av en etniskt och

åldersmässigt blandad publik, från barn till pensionärer.

Utmaningar och balansgång

Det finns en inneboende självständighet i Snösättras kultur, en gör-det-själva anda, där man helst ordnar saker på egna villkor, utan inblandning uppifrån. Denna hållning sitter djupt i platsens identitet och präglar även Kulturkvarter Snösätra som ideell förening. Denna ideologiska grund resulterar ofta i en låg prioritet för att följa stadens regler och riktlinjer. I kombination med begränsade resurser och ett ideellt arbetssätt – där få personer bär ett stort lass – blir det många gånger svårt att möta stadens krav på struktur, administration och formalia.

Staden å sin sida kan ha förståelse för dessa utmaningar, men skillnaderna i arbetssätt och kultur skapar ändå friktion. Från föreningens perspektiv upplevs staden som försiktig och ovan vid att samarbeta med fria och alternativa rörelser. En stor utmaning ligger därför i att hitta former för samarbete som fungerat för båda parter.

Det är inte heller oproblematiskt för Kulturkvarter att ta rollen som representant för platsen. Det är en känslig balansgång för föreningen mellan att bevara den autonoma identitet och det självorganiserade arbetssätt som länge präglat Snösätra, och att samtidigt ingå i ett mer formellt samarbete med staden för att säkra platsens framtid. Denna ”överbyggnad” har också skapat splittring inom kulturen på platsen. För vissa är föreningen ett nödvändigt steg mot långsiktig trygghet, medan andra ser den som ett hot mot den frihet och spontanitet som gjort platsen unik. Många vill inte ha någon formell struktur eller gränssnitt mot staden alls. Att anpassa sig till stadens krav och riktlinjer, från finansiering till tillståndprocesser

såsom bygglov, kan därmed innebära en risk – både för rörelsens inre dynamik och för det värde som ligger i Snösättras särart.

Ideellt arbete präglas ofta av brist på både arbetskraft och ekonomiska medel. Föreningens överlevnad och utveckling är i hög grad beroende av de bidrag och stöd föreningen årligen erhåller från staden samt de eldsjälar som driver arbetet framåt. Det engagemang som finns idag riskerar att avta över tid om stödet inte räcker till. Sannolikt skulle platsen gynnas om ansvaret delades mellan fler aktörer.

Att utveckla platsen och ge utrymme för fler aktörer utan att begränsa det kulturliv som redan finns är viktig men områdets styrka ligger i dess råhet och egenart – blir det för tillrättalagt riskerar man att städa bort själva själen av Snösättra, istället för att bygga vidare på den. För aktörerna är det viktigt att känna delaktighet och att de kan påverka och "äga" sin plats.

Historien med kriminalitet och skadegörelse lever delvis kvar och bidrar till att platsen kan upplevas som otrygg. Det förekommer fortfarande skadegörelse och dumpningar men i betydligt mindre grad än tidigare. Under vissa tider på året och dygnet, särskilt kvällar och nätter, blir området öde och upplevelsen av otrygghet förstärks. Det avskilda läget, otydliga entréer och svaga kopplingar till omgivningen gör att Snösättra kan kännas avskärmat och svårtillgängligt för den som inte redan har en relation till platsen. Murar och den visuella karaktären förstärker intrycket av en miljö som kan vara svår att ta sig in i.

En av de största bristerna idag är avsaknaden av inomhusmiljöer, vilket begränsar verksamheten till sommarhalvåret. Detaljplanen bör ge en hög grad av flexibilitet och möjlighet att bevara den gör-det-själ-anda som präglar Snösättra – en miljö som kan förändras snabbt utifrån behov och initiativ utan stora ekonomiska insatser.

Mural från Springbeast 2019.

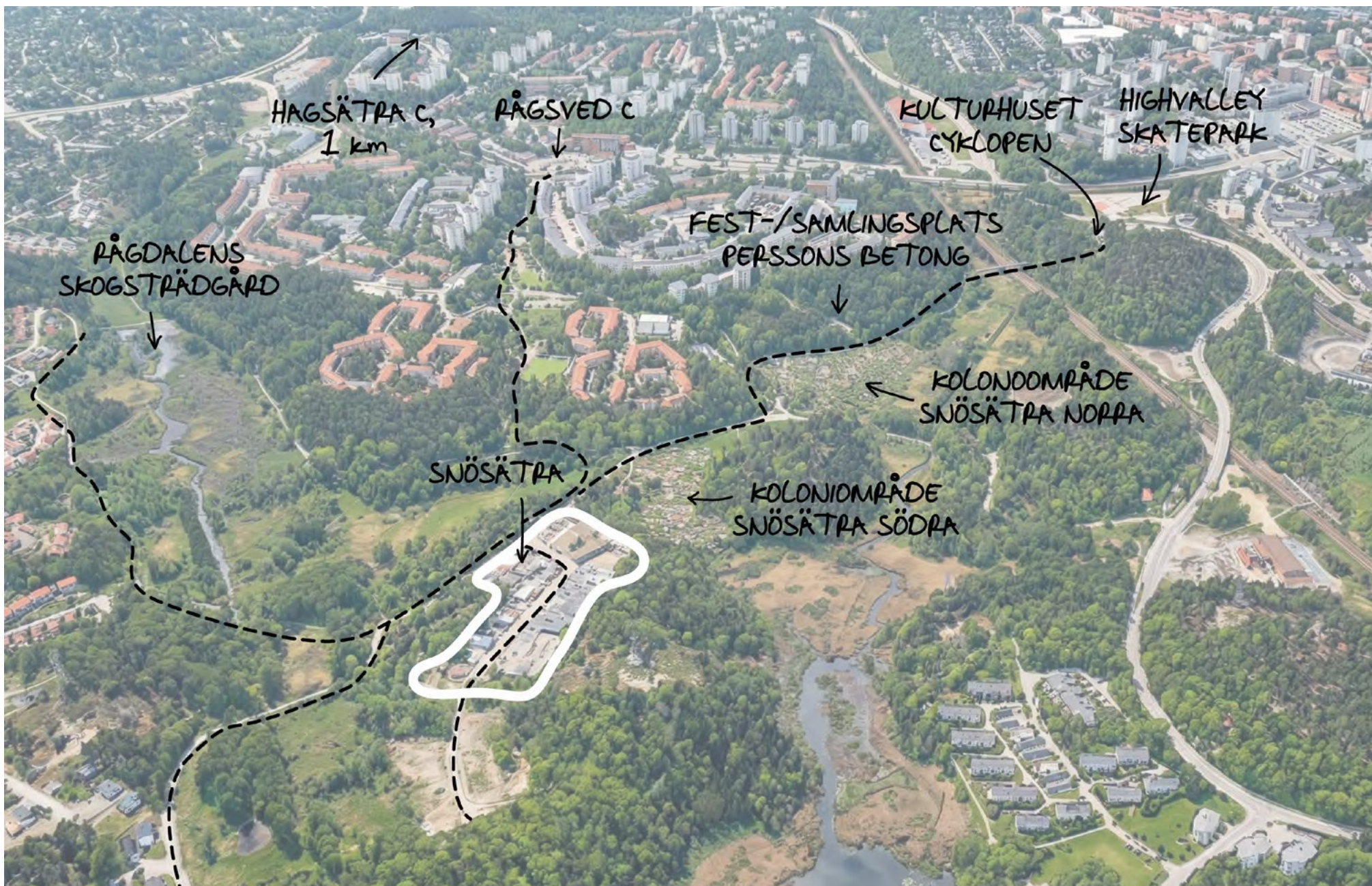

Illustration som visar hur Snösättra ligger inbäddat i Rågsveds naturreservat och ingår i en sekvens av kultur och natur i Högdalen, Rågsved och Hagsättra som tillsammans bildar ett sammanhängande kulturellt stråk.

5. Snösätra kulturpotential – permanent temporalitet

Snösätra rymmer en organiskt framväxt gräsrotsrörelse med en stark historia och identitet. Här – inbäddat i ett naturskönt område- har subkulturella uttryck som sällan får plats i den ordnade staden fått fäste. Platsen bär på en unik estetik och en frihet som formats av eldsjälar, skaparkraft och en vilja att ta ansvar på egna villkor.

Vanligtvis lever kultur av temporär karaktär på lånad tid – ofta som ett medel för placemaking inför kommande stadsutvecklingsprojekt, eller opportunistiskt i stadens sprickor där den får verka ostört tills området hamnar i fokus igen.

I Snösätra planeras dock varken bostäder eller kontor vilket skulle kunna ge möjligheten till en permanent temporalitet, där kulturen kan utvecklas på egna villkor.

För att den organiska kultur som vuxit fram i Snösätra ska kunna fortsätta utvecklas krävs snarare ett varsamt stöd än traditionell styrning. Staden behöver skapa ramar utan att fylla dem, underlätta snarare än reglera, och låta kulturens egen logik på platsen vara vägledande. Kanske kan hela Snösätra en dag vara fylld av kultur – levande dygnet runt, året om, på sitt eget särskilda sätt.

Slutsatser

- Identitet och ursprung:
Snösätra besitter en egen identitet och fungerar som en plats för subkulturella uttryck som bidrar med en unik karaktär. På platsen finns en historia av gemenskap, engagemang, eldsjälar, självorganisering och kulturell identitet som vuxit fram organiskt.

- Kärnan i Snösätra:
Den framvuxna gatukulturen är unik och värd att värna. Kulturkvarter har kommit att fungera som dess företrädare och är centrala för den urbana konsten i området med Wall of fame, Springbeast och öppna väggar.
- Grundläggande värden:
Frihet, engagemang och självorganisering är platsens grundläggande värden och förutsättningen för dess vitalitet.
- Miljöns betydelse:
Den ruffa, unika miljön med murar och verksamhetsområdeskaraktär är avgörande för de subkulturella uttrycken och fungerar också som dragningskraft för långväga besökare och som backdrop för film- och musikvideoinspelningar.
- Resurs i Stockholm:
Stockholm saknar i stort platser för subkulturer och experimentell kultur, vilket gör Snösätra till ett av få undantag. Aktörer utan ekonomiska muskler trängs ofta ut på grund av höga hyror eller för att deras verksamheter anses störande för omgivningen. Snösätra kan utgöra en viktig resurs genom att erbjuda rum med lägre tröskel och hög tollerans.
- Närliggande kontext:
Det finns tydliga kopplingar till Rågsveds och Hagsättras arv av punk, anarkistiskt engagemang, lokal stolthet och gatukultur (Hip-hop i Rågsved, High Valley, Cyklopen i Högdalen). Snösätra är en del av detta sammanhang.

- Förstärka närområdet:
Kulturen har potential vara en viktig kraft i den förändringsprocess som Hagsätra och Rågsved idag står inför. Kulturlivet bidrar till identitet och sammanhållning bland dagens boende. Att ta tillvara kulturpotentialen förutsätter att man förstår det lokala sammanhanget och bejaktar områdets kulturella identitet där Snösätra är en viktig del och en källa till stolthet för många i närområdet.
- Potential för fullskalig kulturpark:
Snösätra skulle kunna erbjuda kulturutrymmen av det slag som Stockholm lider brist på idag. Det visar på en potential att utvidga den kulturella närvaron – som i dag huvudsakligen är koncentrerad till Kulturkvarter Snösättras arrende – till hela området.
- Permanent temporalitet:
Till skillnad från många tillfälliga kulturprojekt som används som placemaking inför exploatering, möjliggör frånvaron av kontors och bostadsplaner i Snösätra att aktivering kan ske för kulturens egen skull.
- Ökad närvaro:
Platsen ligger isolerat och upplevs idag som öde stora delar av tiden. Genom att uppnå en kritisk massa av besökare och verksamma kan man minska områdets upplevda otrygghet. En större och mer dynamisk kulturpark, med en mångfald av aktörer och verksamheter, skapar också ökad resiliens.

- Tradition av mångfald.
Snösätra har en tradition av mångfald när det kommer till aktörer, både företag och kultur. En framtida kulturpark kan ta inspiration av detta och gärna återfå karaktären av de tidigare verksamhetsområdet men nu med ett diversifierat kulturellt innehåll, utåtriktad verksamhet, verkstäder och ateljéer.

Medskick

- Utveckla Snösätra med fokus på temporaritet och deltagande:
Det är den ofärdiga miljön och de låga trösklarna som är grunden för den unika experimentella och deltagarbaserade kulturen i Snösätra. De temporära uttrycken bör stödjas genom strategier som möjliggör låg tröskel och gräsrotsstyrd kreativitet. Genom att deltagarna i hög grad själva får forma platsen kan Snösätra fortsätta utvecklas i sin egna anda. Experimentera exempelvis med mindre tomtindelningar och korttidskontrakt liknade Pixlapiren i Helsingborg – 10x10-meters ytor – där vem som helst kan få ansöka om att skapa en temporär struktur.
- Varsamt stöd:
Mycket av Snösättras energi bygger på frihet. En för stark reglering riskerar att hämma den kultur som vuxit fram. Hitta samarbetsformer som värnar om det organiska uttrycket.
- Organisation och samverkan:
Organisationen och samverkan mellan staden och de verkamma aktörerna är avgörande för att förverkliga

platsens potential. Ytterligare tomter kan med fördel hyras ut till andra kulturaktörer än de som finns på plats i dag och en ökad mångfald av aktörer kan bidra till energi och resiliens. Även om staden beslutar om vilka aktörer som ges tillgång till tomter bör befintliga kulturaktörer känna delaktighet i platsens utveckling.

- Se Snösätra som testbädd för icke-kommersiell kultur:
Området har en möjlighet att fungera som resurs och laboratorium för självorganiserad icke-kommersiell kultur, social innovation och deltagande.
- Pröva förenklade processer:
Kan Snösätra utgöra en friare kulturzon med färre regleringar och snabbare tillståndprocesser? En mer samlad och förenklad hantering av tillstånd för evenemang, servering och tillfälliga installationer, där handläggningstider och krav anpassas till platsens självorganiserade kultur, kan minska administrativa hinder och ge bättre förutsättningar för den självorganiserade kultur som finns på platsen
- Ta till vara på byggnader och fysiska strukturer:
Staden kan inte överlåta ansvar för undermåliga byggnader av juridiska skäl. Däremot bör byggnader som är i skäligt skick tas tillvara där säkerhetsfrågan kan lösas. Det råa och ofullständiga är en kvalitetsbärare i Snösätra och kan fungera väl som billiga lokaler för unga kulturarbetare och kreatörer. Utöver detta vore möjligheten att uppföra temporära strukturer med minimala tillståndprocesser mycket gynnsamt för fortsatt utveckling.

- Bevara murar och avgränsningar:
Murarna och den tydliga avgränsningen i området är en central tillgång. De ger platsen en egen identitet, fungerar som fond för konsten och markerar ett tydligt rum där skapande kan ta plats. Spänningen mellan de hårda industrimaterialen och den omgivande naturen är en del av Snösättras karaktär och bör bevaras.
- Mötesplatser och lokala samband:
Mötesplatser och samlingslokaler är viktiga för kulturliv, delaktighet och social hållbarhet. Genom att ta tillvara potentialen i Snösätra och möjliggöra komplettering med nya lokaler kan även kulturlivet i närområdet stärkas.
- Utformning av plankarta:
En detaljplan kan utformas på flera sätt, och det behöver inte vara en nackdel att området även framöver behåller sin upplagskaraktär med temporära byggnader, containrar och enklare strukturer. Snösättras värde ligger i sitt kulturella innehåll – i gör-det-själv-andan och det organiska sättet att utvecklas. En plankarta som öppnar upp för krav på omfattande investeringar, såsom utbyggnad av exempelvis VA-infrastruktur, är inte nödvändig för att möjliggöra denna typ av utveckling.

6. Referensexempel

Sofielund – att skydda kulturen

Foto: Graffitihangaren

Foto: Graffitihangaren

Värna gräsrots- och organisk kultur

Sofielund och Graffitihangaren visar hur en plats kan utvecklas organiskt med fokus på deltagarkultur, social hållbarhet och en stark gör-det-själv-anda med kommunens stöd och delaktighet. Det finns ett uttalat motstånd mot att produktifiera kulturen och bara se till ekonomiska värden- det är en bottom up modell där kommunen mer stöttar än styr. I området infördes Sveriges första kulturljudzon för att säkerställa att befintliga kulturella och kreativa aktörer tillåts bullra och låta mer än i andra delar av staden. Målet med kulturljudzonen är skapa en dynamisk plats för kultur-, fritids- och näringsliv. Sofielunds verksamhetsområde siktar på att bli Malmös mest betydelsefulla och dynamiska kultur-, fritid- och näringslivscentrum till 2040.

Pixlapiren - en fritidsgård och en kulturell frizon

Skapa plats för kreativitet och testverksamhet genom tillfälliga avtal och minimal byråkrati

Pixlapiren visar hur en stad kan skapa liv, kreativitet och delaktighet genom att tillfälligt släppa kontrollen och låta människor själva forma platsen. I projektet delades det tidigare hamnområdet in i 10x10 meter stora rutor – "pixlar" – där vem som helst kunde ansöka om att tillfälligt förverkliga en idé eller bygga en struktur. Projektet var placemaking inför den framtida utveckling av Oceanhamnen- men processen och verktygen kan likväl vara intressanta för Snösättra. Det visar på en potential i att oplanerade ytor och frihet från det tillrättalagda kan bli en motor för kultur, entreprenörskap och gemenskap.

Meanwhile Gardens – från gräsrotsinitiativ till ideell förvaltning

Foto: Wikimedia commons

När staden kliver tillbaka kan engagemang och ansvar växa fram

Meanwhile Gardens i London är ett exempel som visa hur en stadsförvaltning kan låta ett oreglerat, självorganiserat initiativ växa till en långsiktigt förvaltd kultur- och mötesplats utan att förlora sin själ. Platsen startade 1976 som ett ockuperat och förvildat grönområde under en motorvägsbro i North Kensington, där lokala ungdomar började bygga skateboardramper, odla och måla graffiti. Efter år av självorganisering fick initiativet senare formellt stöd av kommunen och drivs idag i idag av en ideell förening och parken fungerar som en kombination av skatepark, odlingsyta, scen och social mötesplats – fortfarande gratis och öppen, med låg byråkrati och stark lokal förankring.

100cznia – en levande kulturdestination

Kan kommersiell och ideell kultur samexistens stärka varandra?

Transformation av industrimark, deltagarkultur och social hållbarhet. 100cznia öppnades 2017 på marken av Gdańsk Shipyard i Gdańsk, Polen, ursprungligen initierad av urbana aktivister. Platsen bygger på en återanvändning av post-industriella ytor: containrar, gamla varvs-hallar och utomhusytor har omvandlats till kultur- och fritidsmiljö. Programmet har varit brett: workshoppar, marknader, konstutställningar med fokus på gatukonst, rave, konsterter, urbana sportaktiviteter och mat från världens hörn. Platsen är både ett exempel på hur kommersiell och ideell kultur kan samexistera samt hur man kan jobba med industriella och temporära uttryck.

Sydhavnskvarteret – Creative placemaking

Visualisering: AART architects

Foto: Wikimedia commons

Se det oordnade som en resurs snarare än ett problem

Sydhavnskvarteret används som ett av de danska huvudexemplen på "creative placemaking" tillsammans med Kødbyen, Musicen och Refshaleøen. Sydhavnskvarteret visar att staden kan skapa ramar för frihet – långsiktiga arrenden, fysisk infrastruktur, men minimal detaljstyrning. Modellen framhålls som ett möjligt framtidsscenario för urbana frizoner: där kommunen erkänner det oordnade som en resurs snarare än ett problem. Sydhavnskvarteret fungerar idag som en permanent testzon för sociala och kulturella innovationer, där arkitekter, konstnärer och entreprenörer delar verkstäder och lokaler. Kommunen har bidragit med infrastruktur, arrenden och koordinering, men låtit aktörerna själva bestämma innehåll och tempo. En viktig lärdom är att kommunen förflyttat sig från förvaltning till partnerskap – något man menar är nödvändigt för att kreativa miljöer ska överleva över tid. Sydhavnskvarteret i Århus visar hur en stad kan ge långsiktigt utrymme åt en informell kulturmiljö utan att reglera bort den energi som skapade den

Tyska postindustriella landskapsparker – mötet mellan natur och kultur

Foto: Wikimedia commons

Kultivera känslan av frizon och gränsland

Landschaftspark Duisburg-Nord visar hur en plats kan utvecklas genom att omfamna sitt industriella arv i stället för att sudda ut det. Det är ett fint möte mellan det råa och det gröna, där stålkonstruktioner, rost, vegetation och stora rumsligheter bildar en egen typ av landskap. Genom att lyfta fram den tuffa, befintliga miljön skapas en identitet som inte behöver putsas till – just spåren av tidigare verksamheter blir en bärande kvalitet och en förutsättning för de subkulturella uttryck som trivs i gränslandet mellan det ofärdiga, det organiska och det fria.

Källor

Muntliga källor

Mikael Rickman, ordförande, Kulturkvarter Snösätra

Katarina Huttner, affärsutvecklare, The Artitects

Victor Marx, tidigare styrelsemedlem, Kulturkvarter Snösätra

Evelyn Garate Ormazabal, Utredare och samordnare för civilsamhället på Stockholms stad, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning

Minna Suominen, projektledare på Stockholms stad, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning

Oscar Säfwenber, byggprojektledare på Stockholms stad, Exploateringskontoret

Peter Stafin, landskapsarkitekt på Stockholms stad, Exploateringskontoret

Elana Svanström, projektledare på Stockholms stad, Exploateringskontoret

Skriftliga källor

Kulturlivsanalys - Hagsätra och Rågsved, Nyréns, 2021

Snösätra Kulturplats Slutrapport, Stockholms stad, 2024

Snacka om kulturliv - En undersökande studie om att förstå kulturlivets betydelse och samverkansprocesser med avsikt att stärka Malmös kulturliv, André Kinuka, 2025

Temporalitet & social hållbarhet från brukares & utvecklarens perspektiv - en fallstudie på den temporära Pixlapiren i Helsingborg, Johanna Frennesson & Maria Hansen, 2020

Snösätra – området som Stockholms stad tappade greppet om (artikel), DN, 2020

Springbeast (repotage), Unikaboxen.net, 2019

